

INFORMĀCIJA PAR LIETU Nr. 2019-29-01

“Par likuma “Par valsts budžetu 2019. gadam” programmu 03.00.00 “Augstākā izglītība”, 02.03.00 “Augstākā medicīnas izglītība”, 20.00.00 “Kultūrizglītība” un apakšprogrammas 22.02.00 “Augstākā izglītība”, ciktāl tās neparedz Augstskolu likuma 78. panta septītajā daļā noteikto ikgadējo valsts finansējuma pieaugumu studijām valsts dibinātās augstskolās ne mazāku par 0,25 procentiem no iekšzemes kopprodukta, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 66. pantam”

Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Aldis Laviņš, Gunārs Kusiņš, Daiga Rezevska, Jānis Neimanis un Artūrs Kučs, 2020. gada 22. septembrī plkst. 10.00 izskatīs lietu Nr. 2019-29-01 tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos.

Lietas dalībnieki

Pieteikuma iesniedzējs: Trīsdesmit viens 13. Saeimas deputāts.

Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu: Saeima.

Pieaicinātās personas

Personas vai to pārstāvji, kas savu viedokli snieguši rakstveidā: Izglītības un zinātnes ministrija, Tieslietu ministrija, Finanšu ministrija, *Mg.iur.* Edgars Pastars un *Mg.oec.* Līga Leitāne.

Uz tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos aicinātās personas vai to pārstāvji: Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēdētājs Mārtiņš Bondars, Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētājs Arvils Ašeradens, Finanšu ministrija, Tieslietu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Fiskālās

disciplīnas padome, Rektoru padome, Augstākās izglītības padome,
Mg.iur. Edgars Pastars un *Mg.oec.* Līga Leitāne.

Apstrīdētā norma

Likuma “Par valsts budžetu 2019. gadam” programmas 03.00.00 “Augstākā izglītība”, 02.03.00 “Augstākā medicīnas izglītība”, 20.00.00 “Kultūrizglītība” un apakšprogramma 22.02.00 “Augstākā izglītība” nosaka valsts finansējuma apjomu studijām valsts dibinātās augstskolās 2019. gadam.

Augstāka juridiska spēka normas

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pants: “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”

Satversmes 66. pants: “Saeima ik gadus pirms saimnieciskā gada sākšanās lemj par valsts ienākumu un izdevumu budžetu, kura projektu tai iesniedz ministru kabinets. Ja Saeima pieņem lēmumu, kurš saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem, tad lēmumā jāparedz arī līdzekļi, ar kuriem segt šos izdevumus. Pēc budžeta gada notecēšanas ministru kabinetam jāiesniedz Saeimai apstiprināšanai norēķini par budžeta izpildīšanu.”

Pieteikuma iesniedzēja apsvērumi

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst

Satversmes 1. pantam un 66. pantam

Pieteikuma iesniedzējs – trīsdesmit viens 13. Saeimas deputāts – uzskata, ka apstrīdētais regulējums, ciktāl tas neparedz Augstskolu likuma 78. panta septītajā daļā noteikto ikgadējo valsts finansējuma pieaugumu studijām valsts dibinātās augstskolās ne mazāku

par 0,25 procentiem no iekšzemes kopprodukta, neatbilst Satversmes 1. pantā nostiprinātajiem vispārējiem tiesību principiem – tiesiskuma principam, tiesiskās drošības principam un labas likumdošanas principam, kā arī no Satversmes 66. panta izrietošajam ilgtspējas principam.

Kopš Augstskolu likuma 78. panta septītās daļas spēkā stāšanās, tajā minētais finansējuma pieaugums neesot ticis nodrošināts nevienā gadskārtējā valsts budžetā, tai skaitā 2019. gada budžetā. Pieteikuma iesniedzējs uzsver, ka kopš 2014. gada, ieinteresētās puses attiecīgā gada valsts budžeta likumprojekta izstrādes ietvaros likumdevējam atkārtoti norādījušas uz nepieciešamību ievērot Augstskolu likuma 78. panta septīto daļu, paredzot valsts budžetā tai atbilstošu valsts finansējuma pieaugumu studijām valsts dibinātās augstskolās, tomēr tas nav ņemts vērā.

Institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimas – apsvērumi

Saeima uzskata, ka apstrīdētais regulējums atbilst Satversmes 1. pantam un 66. pantam

Saeima lūdz izbeigt tiesvedību lietā, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 6. punktu. Ciktāl uz valsts budžetu attiecināmu jautājumu izlemšana nepārkāpjot valsts varas dalīšanas principu, piemēram, liedzot kādai konstitucionālajai institūcijai iespēju pildīt Satversmē noteiktos uzdevumus vai funkcijas, Saeima un Ministru kabinets šajā jomā bauda prognozēšanas un lemšanas brīvību. Apstrīdētās valsts budžeta programmas un apakšprogrammas, tostarp tajās noteiktais finansējuma apmērs, nevienai konstitucionālajai institūcijai neliedzot iespēju pildīt tai Satversmē noteiktos uzdevumus vai funkcijas, un līdz ar to nepārkāpj varas dalīšanas principu. Saeima arī uzskata, ka apstrīdētās normas neierobežojot personas pamattiesības. Tāpēc Satversmes tiesai neesot juridiska pamata iejaukties demokrātiski leģitimēta parlamenta izvēlē attiecībā uz to, kādā apmērā 2019. gadā bija piešķirams valsts finansējums valsts dibinātās augstskolās.

Saeima norāda, ka tas apstākļi, ka gadskārtējā valsts budžetā nav paredzēts Augstskolu likuma 78. panta septītajai daļai atbilstošs valsts finansējuma pieaugums, neizslēdzot iespējamību, ka šāds pieaugums tiks paredzēts, izstrādājot valsts budžetu nākamajiem gadiem. Tūklāt tas nepadarot attiecīgo valsts budžeta programmu vai apakšprogrammu par neatbilstošu Satversmei.

Tiesas process

Lietas Nr. 2019-29-01 izskatīšana tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos tiks uzsākta 2020. gada 22. septembrī. Ņemot vērā valstī joprojām noteiktos epidemioloģiskās drošības pasākumus saistībā ar Covid-19 izplatības ierobežošanu, tiesas sēde notiks attālināti video konferences režīmā.

Lietas dalībnieki un pieaicinātās personas tiks informētas par tiesas sēdes norisi un prasībām, kas jāievēro attālinātajā tiesas sēdē. Tiesas sēdes norise tiks adaptēta, ievērojot tehnoloģiju sniegtās iespējas.

Interesenti tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos varēs vērot tiešraidē Satversmes tiesas mājaslapā un tiesas *Youtube* kontā. Informācija būs pieejama arī Satversmes tiesas *Twitter* kontā @Satv_tiesa.

Tiesas sēdes laikā lietas dalībnieki izklāsta lietas faktiskos apstākļus un juridisko pamatojumu, tiek uzklautas pieaicinātās personas, tad seko tiesas debates un replikas. Tiesas sēde beidzas ar tiesas sēdes priekšsēdētāja paziņojumu par to, kad tiks pasludināts spriedums. Satversmes tiesas likumā noteiktajos gadījumos līdz sprieduma pasludināšanai tiesvedību lietā var izbeigt. Nolēmumu pieņem ne vēlāk kā 30 dienas pēc pēdējās tiesas sēdes.

Par nolēmuma pasludināšanas dienu un laiku tiks izsūtīta preses relīze, informācija tiks publicēta Satversmes tiesas mājaslapā sadaļā “Jaunami”, kā arī sadaļā “Lietas” pie attiecīgā lietas numura.

Informācija sagatavota ar mērķi informēt par Satversmes tiesā izskatāmās lietas faktiskajiem apstākļiem un lietas dalībnieku apsvērumiem. Tā nav uzskatāma par sprieduma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803